

Відділ освіти Новокаховської міської ради

Методичний кабінет

Новокаховської міської ради

Новокаховський техніко-економічний ліцей

Новокаховської міської ради

Матеріали

учасника II туру

Всеукраїнського конкурсу

«Учитель року-2014»

у номінації «Географія»

**Легкої Марії Василівни,
вчителя географії та фізичної
культури Новокаховського техніко-
економічного ліцею Новокаховської
міської ради Херсонської області**

Нова Каховка

2013

Легка Марія Василівна

учитель географії та фізичної культури
Новокаховського техніко-економічного
ліцею

Зміст

1. Педагогічний портрет	4
2. Опис власного досвіду	6
3. Додатки	14
4. Розробки уроків	15
5. Виховний захід	34
6. Фотоміті шкільного життя	46

Легка Марія Василівна

Педагогічний портрет

Як кожна людина, в дитинстві я мріяла бути то агрономом, то вихователем, то вчителем. Але, коли у шостому класі ми почали вивчати географію, моя доля була вирішена. Саме завдяки вчителю я полюбила цей предмет. Любов Іванівна показала, що урок може бути цікавим, на ньому можна пограти, пізнати багато цікавого, помандрувати квітучими Альпами, відчути красу гір, навіть побувати на Гавайських островах.

Уже тоді, це лише зараз я розумію, вона шляхом умілого застосування різних методичних прийомів, форм, засобів, яскравого предметного унаочнення відкривала для нас цікавий пізнавальний курс шкільної географії.

Ставши вчителем, намагаюся проводити уроки так, щоб хоча б один з фрагментів уроку вривався в пам'ять учнів, який вони могли б згадати і через тиждень, і через рік, та колись розповісти своїм дітям. Все це спонукає мене до пошуку цікавих фактів, ілюстрацій, нових форм і прийомів роботи на уроках. Як і кожному вчителю, який працює творчо, з натхненням, мені приємно бачити на уроці допитливі очі учнів; їхні підняті руки, коли задаю проблемне питання; купу «чому?» після уроку; люблю, коли після дзвоника вони не поспішають з класу.

Учитель повинен постійно самовдосконалюватися. Цього вимагає від нас наша професія. Особливо сьогодні. Тим паче, коли на допомогу вчителю прийшла така унікальна техніка. На своїх уроках часто використовую медіаосвіту, що дає можливість інтенсифікувати навчальний процес, зробити його більш наочним та динамічним. І це не є примхою моди, це вже є потребою. Сучасний учень отримує великий обсяг наукової інформації поза школою, поза уроками. У той же час він стає більш вимогливий до поданого матеріалу. Крім того, використання інформаційних технологій стимулює інтерес та допитливість учнів. З огляду на зазначене, помітно розширились і засоби навчального процесу: до традиційних (вчитель, підручник, дошка) долучилися електронні засоби навчання.

Легка Марія Василівна

Для себе, як для вчителя географії, у застосуванні інформаційних технологій я відкрила масу переваг. І хоч, як показала практика, підготовка до самого уроку з використанням ІКТ займає багато часу, можу сказати з впевненістю – воно цього варте.

Працюючи лише четвертий рік у школі, розумію, щоб бути цікавою дітям, необхідно постійно вчитися, бути у творчому пошуку. При цьому бажано поставити себе на рівень учня, його сприйняття, розкрити матеріал з його допомогою, зробити так, щоб він відчув себе значущою часточкою уроку. Переконана, що становлення Людини починається тоді, коли дитина знає, що вона потрібна не тільки рідним, а й ще комусь. Саме у цьому, на мою думку, сенс роботи вчителя.

Опис власного досвіду

Проблема, над якою працюю: **«Активні методи навчання як шлях до підвищення мотивації навчальної діяльності учнів на уроці»**

Актуальність обраної проблеми. Сучасний етап розвитку системи освіти в Україні характеризується освітніми інноваціями, спрямованими на збереження досягнень минулого і, водночас, на модернізацію системи освіти відповідно до вимог часу, новітніх надбань науки, культури і соціальної практики. Характерною особливістю цього періоду розвитку педагогічної освіти є пошук нових змісту, форм, методів і засобів навчання, які б сприяли формуванню такої людини, яка здатна творчо мислити, приймати рішення, виробляти свою позицію в житті, свій світогляд, ставлення до себе та інших і вміння адаптуватися до умов життя. А це можливо при умові, що дитина чітко знає, для чого їй потрібні саме ці знання, де вона зможе їх застосувати, тобто, коли дитина вмотивована. Адже, як учать нас досвідчені колеги, зокрема І. Підласий: «Мотивації – головні сили, які рухають дидактичний процес. Вони посідають перше місце серед факторів, що визначають його продуктивність».

У світлі реформування освіти в Україні постає завдання щодо обґрунтування наукових засад подальшого розвитку й підвищення пізнавальної самостійності та активності учнів у навчальному процесі. Вирішальне значення у розумовому розвитку відіграє цілеспрямоване навчання учнів, у ході якого вони оволодівають знаннями, уміннями, та навичками. Для розумового розвитку учнів важливо не тільки формування фонду знань, але й своєрідних розумових прийомів, операцій, добре відпрацьованих та закріплених, які можна віднести до розряду інтелектуальних умінь.

Найголовнішим завданням для мене є створення в класі творчої атмосфери. Дотримуюсь правила: навчати без примуса, заохочувати до пізнання. Переконана, що вчителі мають відмовитися від будь-яких форм насильства, а тим паче пригнічення учнів. Учні мають отримати свободу у виборі форм навчання. Для цього учня потрібно зацікавити. Надійним засобом є пізнавальний інтерес, який можна сформувати з допомогою певних методичних прийомів, таких як «Дивуй!», «Фантастична добавка» та інші.

Своє завдання розумію, насамперед, у вихованні учня як активно мислячої особистості, що зможе творчо підійти до матеріалу, який вивчається. Тому й обрала для опрацювання проблему “Активні методи навчання як шлях до підвищення мотивації навчальної діяльності учнів”.

Провідна роль у використанні активних методів навчання відводиться проблемному навчанню. Дане питання достатньо розроблене у багатьох працях з дидактики, психології та педагогіки. Принципи проблемного навчання мають

давнє коріння і сягають ще філософії Сократа. Наприкінці XIX століття до цього питання звертався К.Д.Ушинський. Пізніше над ним працювали відомі радянські науковці та педагоги: І.Я.Лернер, А.В.Фурман, М.І.Махмутов та інші. Внутрішній аспект активної навчальної діяльності школярів полягає в тому, що вона визначається такими компонентами, як: інтерес до навчання, ініціативність у навчальній роботі, пізнавальна самостійність, напруження фізичних і розумових сил для розв'язання поставленої пізнавальної задачі. Розвиток цих компонентів і складає необхідну умову організації активної навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Моє завдання як вчителя полягає в тому, щоб поряд з вивченням понятійного апарату постійно демонструвати прийоми і способи пізнавальної діяльності.

Реалізувати стратегічну ідею досвіду, створити умови для розвитку й самореалізації кожної особистості неможливо без урахування наступних умов: знання вікових особливостей та рівня комунікативної компетенції учнів; ознайомлення з особливостями інтерактивних методів; поступового введення інтерактивних прийомів у процес навчання; постійної роботи щодо розвитку навичок групової взаємодії. Комунікативну компетентність учнів характеризую цілою низкою здібностей, таких як:

- уміння слухати, сприймати і відтворювати інформацію;
- вести діалог;
- брати участь у дискусіях;
- уміння переконувати і відстоювати свою точку зору, тобто спілкуватися.

Але найбільше мені імпонують методи самостійної розумової діяльності. Ефективність навчання багато в чому зумовлена способом організації мислення. Я намагаюсь будувати уроки таким чином, щоб учні закріплювали матеріал, не просто заучуючи і переказуючи географічні терміни, а шляхом розвитку критичного мислення, вирішення практичних завдань (все роби думаючи):

У своїй практиці застосовую моделювання проблемних ситуацій, що дає можливість постійно організовувати пізнавальну діяльність учнів, допомагає забезпечити на уроці інтерактивне спілкування, яке передбачає обмін думками, ідеями, почуттями між співрозмовниками, умінням критично і творчо мислити.

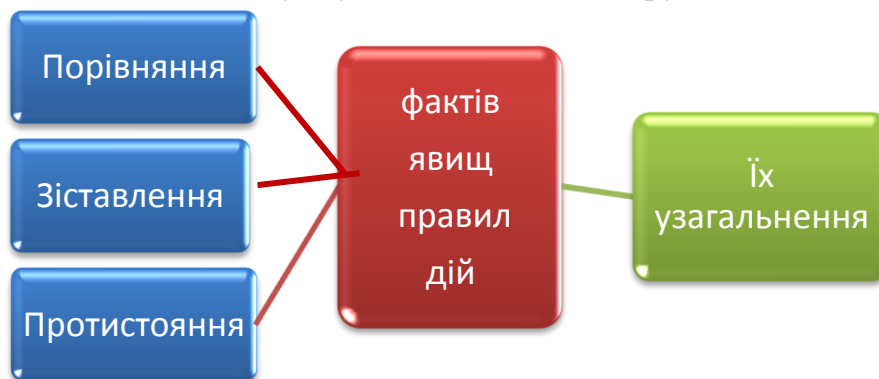

Перевагу надаю проблемному викладу, під час якого створюється проблемна ситуація, коли необхідно знайти приховане протиріччя, сформулювати гіпотезу, порівняти, зіставити наявні знання і нові факти та явища, обґрунтувати припущення і зробити загальний висновок на основі матеріалу, що вивчається, за допомогою системи дій розумового або практичного характеру.

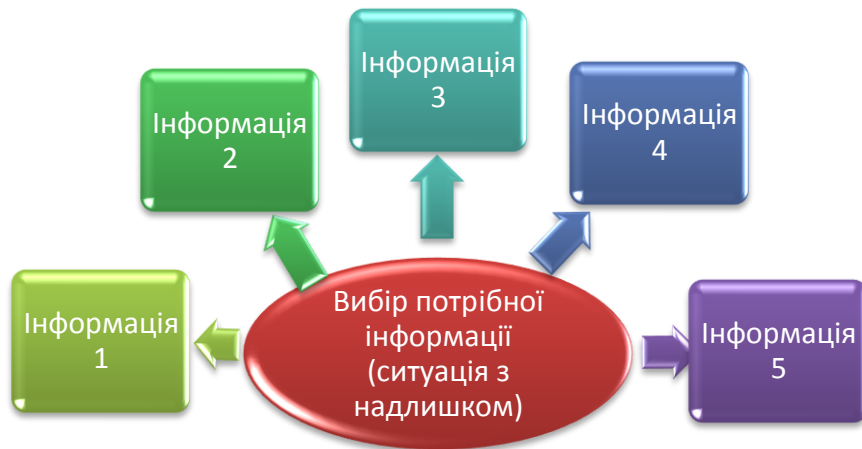
Активне навчання передбачає використання системи методів і прийомів, що спрямовані не на повідомлення учням готових знань, їх запам'ятовування та відтворення, а на організацію учнів для самостійного одержання знань, засвоєння вмінь і навичок у процесі навчальної діяльності.

При застосуванні *частково-пошукового методу* включаю учнів у пошук шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання. Для забезпечення дієвості цього методу створюю проблемну ситуацію і спонукаю учнів до розуміння і "прийняття" пізнавального завдання; керую ходом пошукової мисленнєвої діяльності учнів з використанням системи логічно вмотивованих запитань; стимулюю і схвалюю пізнавальну діяльність учнів у процесі розв'язання навчальних завдань; аналізую успіхи, помилки і труднощі.

Дослідницький метод спрямовую на включення учнів у самостійне розв'язання пізнавального завдання з використанням необхідного обладнання. Для ефективності цього методу модифікую низку вимог: створення проблемної ситуації; виділення пізнавального завдання; спонукання до пошуків гіпотези, перевірки її достовірності; надання допомоги у пошуках ефективних методів і

резерву знань, необхідних для розв'язання задачі; орієнтація на проведення досліджень і систематизація результатів проведеної роботи; включення у самостійний аналіз перебігу та результатів проведеної роботи.

Кожен з методів навчання має певні переваги і недоліки. Розумію, що до вибору прийомів і методів, які б зробили процес навчання результативним, треба підходити самостійно і приймати рішення стосовно використання того чи іншого методу на основі свого власного досвіду, врахування особливостей учнівської аудиторії з метою забезпечення максимальної ефективності навчального процесу.

У ході інтерактивного навчання учні вчаться критично мислити, вирішувати складні проблеми на основі аналізу ситуацій і відповідної інформації, приймати продумані рішення, брати участь у дискусіях, спілкуватися з іншими людьми. Інтерактивні методи відкривають нові можливості для ефективної взаємодії учителя й учнів: учитель стає наставником саморозвитку учня, провідником в інформаційному просторі, а учень, перетворюючись на суб'єкта пізнавальної життєдіяльності протягом уроку, набуває особистісних компетентностей.

Інтерактивне навчання розвиває в учнів комунікативні вміння та навички, привчає їх працювати в команді, знімає нервові навантаження, забезпечує реалізацію виховної мети.

Пізнавальна активність учнів виражається у прагненні учитися, перемагати труднощі на шляху набуття знань. Звичайно, ступінь пізнавальної активності учнів залежить від них самих, від їх вихованості, свідомості, вольових зусиль. Об'єм програми з географії потребує використання саме активних методів навчання. Вони необхідні для розвитку творчої та пізнавально-активної діяльності учнів.

Використовуючи ділову гру, дискусію, мозковий штурм, «сніжну грудку», ґрунтують на послідовній і цілеспрямованій постановці перед учнями проблемних завдань, розв'язуючи які, вони під керівництвом учителя активно засвоюють нові знання. Застосовуючи названі методи, необхідно дотримуватися таких основних вимог: формулювати пізнавальні завдання відповідно до змісту навчального

матеріалу та вікових особливостей учнів; висувати гіпотези, мобілізувати резерви знань та способів пізнання; включати їх в активну пізнавальну діяльність; аналізувати й оцінювати результати навчальної праці. «Сніжна грудка»: як росте сніжна грудка, так і цей методичний прийом залучає до активної роботи все більшу кількість учнів. Алгоритм цього прийому стисло можна описати так:

Слово -	Гори
Речення -	Одна з основних форм рельєфу
Питання -	Яка гора найвища в світі?
Відповідь -	Джомолунгма, 8850м

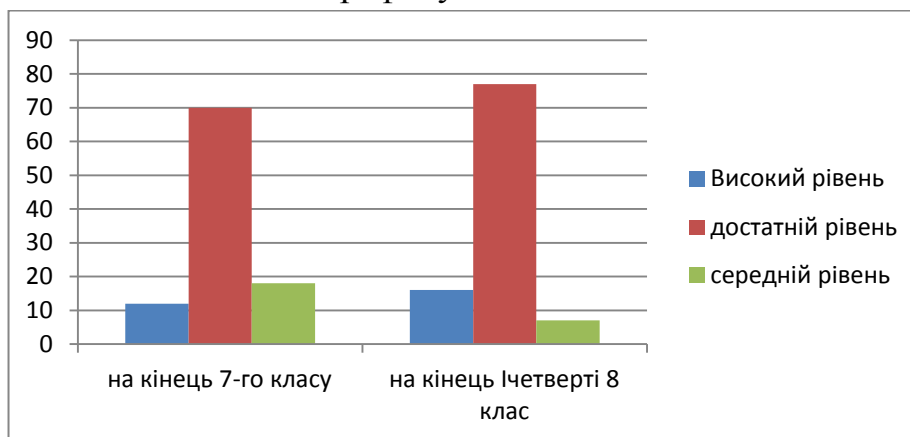
Переді мною стоїть завдання не повідомляти матеріал і перевіряти знання, а виявляти досвід учнів щодо викладеної інформації. Змінилася режисура уроку. Учні співпрацюють у діалозі з вчителем, висловлюють свої думки, діляться інформацією, обговорюють те, що пропонують однокласники, відбирають під керівництвом учителя той матеріал, що закріплений науковими знаннями.

Правильний вибір форм і методів навчання — одна з найголовніших умов підвищення ефективності уроку. Вибір методів навчання залежить від навчально-виховної мети і змісту теми, рівня підготовки учнів, наявності наочних засобів навчання. Велике значення має вибір типу уроку та його структура.

Якщо на уроці вивчається новий матеріал з переважанням теоретичних питань, а учні мають достатні опорні знання, доцільно використовувати метод бесіди в поєднанні з пояснювальною розповіддю про головні й нові програмові знання. Залежно від підготовки учнів бесіда може бути простою або евристичною, з постановкою проблемних завдань і залученням різних засобів навчання (підручник, карти, матеріали спостережень).

Важливою рисою сучасного уроку є активна діяльність учнів, підвищення їх розумових зусиль, поліпшення процесу засвоєння знань, умінь і навичок. Упровадження в практику роботи активних методів навчання допомагає розвивати інтерес до навчання, ініціативність у навчальній роботі, пізнавальну самостійність, сприяє формуванню активної навчально-пізнавальної діяльності учнів і забезпечує достатній рівень навчання:

Графік успішності

За три роки діяльності в школі мої учні брали участь у різних Всеукраїнських та міських природничих конкурсах:

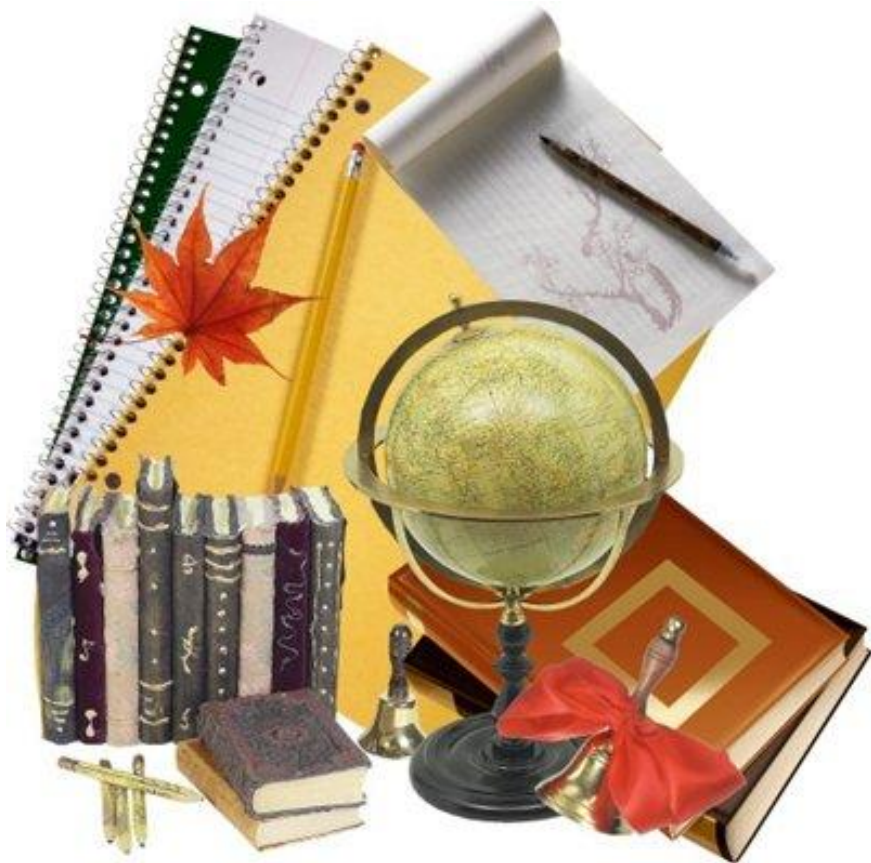
- «Геліантус» 64 учні (2012-2013н.р), де є переможець Всеукраїнського рівня (1 учень), більшість інших учасників здобули дипломи I та II ступенів (23 учня) та грамоти за участь(40 учнів);
- Міський екологічний проект «Вулицями рідного міста», де учні досліджували екологічні проблеми вулиць рідного міста та формували свою громадську позицію (учні 8-10 класів).

Викладаючи географію другий рік, я розумію, що навчальні заняття для мене та моїх учнів — це постійний пошук, спільна праця, в основі якої довіра та спільне бажання досягнути бажаного результату.

Список використаної літератури

1. Алексюк А. М. Проблемність у навчанні // Питання проблемного навчання. - К.: Рад. шк., 1978.
2. Бахонов К. О. Інноваційні системи, технології та моделі. - Запоріжжя: Просвіта, 2000.
3. Ильницкая И. А. Проблемные ситуации и пути их создания на уроке. - М., 1985.
4. Корнєєв В. П. Педагогічні технології і географія (теоретичний аспект) // Краєзнавство. Географія. Туризм - 2003. - № 12.
5. Корнєєв В. П. Технології в навчанні географії. - Харків: Основа, 2004. - 111 с.
6. Лернер И. Я. Главное в процессе обучения // География в школе. - 1991. - № 4. - С. 43-44.
7. Махмутов М. Ш. Организация проблемного обучения в школе. - М., Просвещение, 1977,
8. Навчальний посібник «Дебати». - К.: Інформаційно-методичний центр «Дебати», 2000. - 80 с.
9. Освітні технології. / За ред. О. М. Пехоти - К.: АСК, 2002. - 255 с.
10. Паламарчук В., Рудківська С. Від творчої особистості до нових технологій навчання // Рідна школа. - 1998. - № 2. - С. 52-62.
11. Педагогіка / За ред. А. М. Алексюка. - К.: Вища шк., 1985.
12. Педагогическая энциклопедия. - М.: Советская энциклопедия, 1965. - Т. 2.
13. Понурова Г. А. Проблемный подход в обучении географии в средней школе. - М.: Просве-щение, 1991.
14. Природоохоронна освіта. - Стокгольм: Дина- гордс графіска, 2000.
15. С т і л Дженні, Мередіт Курт, Чарльз Темпл. Методична система «Розвиток критичного мислення у навчанні різних предметів» / Посібники І-УІІ. Підготовлено для проекту «Читання та Письмо для критичного мислення». 1998 рік - науково-методичний центр розвитку критичного та образного мислення «Інтелект».
16. Сучасний урок. Панорама методичних ідей / Упоряд. Н. І. Харківська. - Харків: Основа, 2004. - 128 с.
17. Тя г л о А. Б., В р о п а й Т. С. Критическое мышление. - Харьков, 1999.
18. Фурман А. В. Проблемні ситуації в навчанні. - К., Рад. школа, 1991.
19. Ч е р н о в Б. О., Корнєєв В. П. Методи навчання географії в школі. - К.: Рад. шк., 1984.
20. Я р о ш е н к о О. Г. Групова навчальна ді-яльність школярів: теорія і методика. - К.: Партнер, 1997.

Додатки

Розробки уроків

для 8 класів
Тема. Внутрішні води

Урок № 1

Тема: Основні річкові басейни та їхня характеристика. Річкові системи Дніпра, Дунаю, Дністра, Південного Бугу, Сіверського Дінця.

Мета: Систематизувати та узагальнити знання учнів про річкову систему. Навчити використовувати раніше отримані знання в новій ситуації, застосовувати їх при характеристиці найбільших річок України. Виховувати бережливе ставлення до водних багатств; вчити бачити красу рідного краю; розвинути логічне мислення, уміння аналізувати та робити висновки.

Тип уроку: засвоєння нових знань

Форма проведення: урок - подорож

Обладнання: фізична карта України, атласи, контурні карти, мультимедійна презентація.

Хід уроку.

I. Організаційний момент.

II. Актуалізація опорних знань і вмінь

Бесіда за запитаннями.

1. Яку частку від загальної кількості води на Землі складає прісна вода?
2. Чи вичерпні запаси прісної води?
3. Де можна зустрічати прісну воду?
4. Що таке річка?
5. До яких морських басейнів виносять воду річки України?
6. Від чого залежить характер внутрішніх вод?
7. З яких елементів складається річка?

III. Мотивація навчальної пізнавальної діяльності

Вода - добре знайома кожному з нас безбарвна рідина, без смаку і запаху, з нульовою калорійністю. Водночас вода - найцінніший мінерал на Землі, бо вона є основою існування будь-якої форми життя, будь-якого організму. Завдання сьогоднішнього уроку, на базі знань про особливості поверхневих вод України, основні річкові басейни та особливості гідрологічних характеристик річок здійснити уявну екскурсію по основних річкових системах Дніпра, Дунаю, Дністра, Південного Бугу, Сіверського Дінця.

IV. Оголошення теми та мети уроку.

Сьогодні ми з вами відправимося у чарівну подорож мальовничими річками України.

V. Актуалізація опорних знань.

- Які річки протікають на території нашої країни?
- На якій річці розташоване наше місто?
- Що ви знаєте про річку, яка для вас є рідною?
- А чи хочете видізнатися про річки України цікаву інформацію?
- Для чого нам потрібні знання про річки України?

VI. Вивчення нової теми на основі випереджувальних завдань

- Перед учнями ставиться задача: ***Зробити рекламу « Якою річкою краще подорожувати?(переваги у порівнянні з іншими)***

Приєм «Мандрівка»

I етап. Учні, які заздалегідь підготували індивідуальні повідомлення, розповідають про особливості найбільших річкових систем України (у вигляді екскурсії), дотримуючись такого плану:

1. Назва. Басейн стоку.
2. Площа басейну річки.
3. Основна річка. Протяжність річки. Місце витоку. Місце впадання.
4. Особливості природних умов території басейну та їх вплив на гідрографічні характеристики.
5. Гідрологічний режим.

6. Найбільші притоки річки. Їх коротка характеристика.
7. Характер господарського використання. Екологічні проблеми
8. Цікава інформація для допитливих.

Вступне слово вчителя: Першу річку, якою ми сьогодні будемо подорожувати - це Дніпро. Згадки про Дніпро знаходять в стародавніх літописах. Відомості про нього є в працях Геродота, Стратона, Плінія Молодшого, Птолемея. Річку Дніпро в 440 р. до н. Е. Геродот назвав Борисфеном, вважав головною річкою Скіфії, а по значенню порівнював з Нілом. Назва річки Дніпро походить від Ірано скіфського слова "данаіпр", де "дана" - вода, потік. На мові осетин, потомків скіфо сарматів, слово "данаіпр" і сьогодні означає "падаюча вода". Слов'яни по доброму називали - Славутичем.

(Повідомлення учня)

Вступне слово вчителя: Другим за площею басейном України і 14 в Європі є Дністер. Відомий ще з праць давніх греків від Геродота 5 ст. до н. е. до Птолемея 2 ст. н.е. під назвою Тирас. З 4 ст. річку іменують Данас, що значить "швидка річка" від скіфського дон "річка" і фракійського істор - "сильна водна течія", "потік."

(Повідомлення учня)

Вступне слово вчителя Наступну річку, яку ми відвідуємо, - це Сіверський Донець. Протікає в Україні своєю середньою течією і є правою притокою Дону. Назва "Донець" утворене від дон за допомогою зменшувального суфікса, "ець" тобто малий Дон, "мала річка". Річка починається на землі, що колись належала слов'янському племені сіверян – це й зумовило її назву.

(Повідомлення учня)

Вступне слово вчителя: Наша заочна подорож добігає кінця Зараз ми помандруємо ще однією річкою України,- це Дунай. Давньогрецький поет Гесіод назвав Дунай сином бога океану. А один із найбільших учених мужів давнини Геродот - вважав Дунай найбільшою річкою світу. Насправді він є 2 за довжиною в Європі після Волги, лише 13 в Євразії, 26 в світі. Назва річки походить від двох

кельських слів "Doni " I " *vitas* що означають "стрімка річка". Данаус називали давні римляни, Істр - давні греки, Канаус - німці, Доунавь - слов'яни.

IV. Закріплення.

Представлення туристичних маршрутів «Річками України» (до 3 хвилин)

Прийом «Робота з картою»

Учні називають і показують на фізичній карті найбільші річки України

V. Підсумок уроку.

Прийом «Асоціація»

Учні висловлюють асоціації, які виникають у них на момент згадування основних річок України.

- Які нові знання ви отримали на уроці?

- Яке значення мають отримані знання і де вони можуть бути використані?

Заключне слово вчителя: Сьогодні на уроці ми розглянули великі річки, крім них є малі річки, які є притоками великих річок. А ще є зовсім малі річки, які відіграють важливу роль у житті природи . Вони потребують належної і постійної охорони, кількість їх останніми роками помітно зменшились. Збереження та оздоровлення їх абуває першочергового значення. Це і Мокра й Суха Московка, Гайчур, Берда, Обіточна, Лозоватка, і так далі.

VI. Домашнє завдання.

Опрацювати текст підручника. Нанести на контурну карту найбільші річки з притоками.

Урок № 2.

Тема: Озера і лимани. Особливості гідрологічного режиму. Водосховища. Практична робота №4 (продовження).
Позначення на контурній карті озер, лиманів, водосховищ.

Мета: сформувати в учнів уяву про озера, лимани, водосховища України, їх походження, гідрологічний режим та екологічні проблеми; розглянути проблему доцільності створення водосховищ; розвивати навички роботи з тематичними і контурними картами; сприяти розширенню знань географічної номенклатури; закріпити знання отримані в курсі географії 6 класу при вивченні тем: «Озера, типи озерних улоговин», «Водосховища, їхня роль у господарському комплексі».

Тип уроку: комбінований

Обладнання: фізична карта України, атласи, контурні карти, конструктор уроку
8 клас

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності

Приєм «Приваблива мета»

В Україні налічують близько 20 тис. озер, серед яких з площею понад 10 кв.км. Озера розміщені по території нерівномірно. Озерними районами вважають — Полісся, заплави Дніпра, Дунаю та Сіверського Дінця, Поділля, Причорномор'я, гори Криму та Карпати. Найбільше прісноводне озеро України — Ялпуг. Найбільшою групою озер є Шацькі озера на Поліссі. Найбільший лиман — Дністровський.

Усі озера поділяються за характером водообміну, походженням озерних улоговин, солоністю вод тощо. За характером водообміну: стічні, безстічні.

За походженням озерних улоговин: тектонічні, річкові (стариці, дельтові, заплавні), морські, льодовикові, карстові, просадочні, вулканічні, завальні.

Озера тектонічного походження в Україні практично немає. Значно поширені озера, що утворились під дією роботи річок. Морського походження озера поширені в Причорномор'ї та Приазов'ї.

Озера-лимани утворились у результаті затоплення річкових долин. Льодовикові озера мають місце тільки в найвищих частинах Карпат.

Карстові озера поширені в місцях поширення легкорозчинних гірських порід — на Поліссі, в Кримських горах. Завальні озера характерні для Карпат.

Вулканічного походження озера зустрічаються в Закарпатті.

III. Вивчення нового матеріалу

Дослідницька робота учнів

Для подальшої роботи пропоную провести дослідження. Для цього вас об'єднаю в групи. Користуючись підручником та додатковими джерелами, вам необхідно підготувати повідомлення про групу озер:

1 група - «Полісся – край сотень озер»

2 група - «Гірські озера Карпат»

3 група - «Придунайські озера»

4 група - «Озера Криму»

На повідомлення вам відводиться 5 - 6 хвилин, після чого ви представите нам результати своєї роботи у вигляді виступу. Працюючи в групах, ви будете здійснювати оцінку своєї роботи на аркушах самоконтролю.

Аркуш самоконтролю

Прізвище, ім'я	Вид роботи						учитель
	Робота з підручником		Робота з додатковими джерелами		Виступ групи		
	учень	група	учень	група	учень	група	

Представлення учнями результатів роботи, обговорення.

Під час обговорення проблем демонстрація слайдів, які є підтвердженням кожної відповіді і допомагають учням краще сприймати матеріал.

«Лимани»

Учитель. В південно – західній і центральній приморській частинах України утворилися лимани. Лиман – це витягнута мілководна затока, що утворюється від затоплення морем пригирлової частини річкової долини або балки. Формується в результаті опускання суходолу і підтоплення його морем. Лимани бувають відкриті, що сполучені з морем, і закриті – відокремлені від моря. Деякі подробиці щодо лиманів, прошу надати членів групи мандрівників, які працювали на даних гідрологічних об'єктах.

На Причорноморській низовині у місцях впадання річок у море утворилося 22 лимани – мілководних заток. Лимани, відокремлені від моря піщаними косами, належать до водойм озерного типу. Лимани і озера півдня України – це резерв води для різних потреб, об'єкти рибного промислу, бази для розвитку курортного господарства.

Найбільшим прісноводним лиманом є Дністровський, довжина якого 42 км, максимальна ширина – 12 м, а площа – 360 м². Відокремлює лиман від моря піщаний насип, що має довжину 11 км і ширину 500 м. Дністровський лиман з'єднується Чорним морем.

На північ від Одеси знаходяться Куяльницький лиман, довжина якого змінюється від 25 до 28 км. Лиман мілководний, вода в ньому прогрівається до 30° С. Він відомий лікувальними грязями. Тут працюють курорти міжнародного значення.

На узбережжі Азовського моря також є лимани. Один з них - Молочний, який утворився в результаті затоплення долини річки Молочної. Він відокремлений від моря вузьким піщаним насипом і періодично з'єднується з морем під час великих штормів. Довжина лиману 32 км, ширина – 4 – 9 км,

мілководний. Найбільша глибина 2,8 м. У Молочному лимані ведеться рибний промисел, а особливо зростає його куротно – рекреаційне значення.

«Водосховища»

Для поліпшення судноплавства на річках України споруджено великі водосховища. Водосховище – штучна водойма, що утворюється під час спорудження в долині річки водопідпірної греблі. Найбільші водосховища створено на Дніпрі. Першу гідроелектростанцію з водосховищем було збудовано в 1934 р. на Дніпровських порогах в Запоріжжі. Нині на Дніпрі – ціла низка водосховищ: Київське, Канівське, Кременчуцьке, Дніпродзержинське, Дніпровське та Каховське. Проблеми водопостачання Донбасу, Криворіжжя, меліорація земель Причорномор'я вирішуються за допомогою каскаду Дніпровських водосховищ.

Функціонують великі водосховища і на Дністрі – Дністровське та на Сіверському Дінці – Печенізьке.

Для розв'язання проблем водопостачання створено водосховища також на річках у Криму: Качинське, Альминське, Салгирське. Водосховища забезпечують населені пункти, помислові підприємства, сільськогосподарські поля водою, регулюють весняні повені.

Щоб нагромаджувати запаси води, потрібні штучні моря – водосховища. Вони неминучий супутник цивілізації. Але споруджувати їх на рівнинних річках ні економічно, ні екологічно недоцільно, а в деяких випадках і не вигідно. Так, Каховське водосховище разом із ГЕС, кожні 10 років завдає державі збитків на суму 1 млрд. доларів США. На дні накопичується багато мулу, береги руйнуються під дією хвиль, з полів вимивається ґрунт з мінеральними добривами, потрапляють неочищені побутові стоки. А це змінює хімічний склад води. Через зарегулювання стоку солоність води підвищилася до 10‰, погіршилась її якість, відбулися зміни і в температурному режимі води, що впливає на температуру повітря. Зі зниженням температури над водосховищем утворюється туман.

IV. Закріплення вивченого матеріалу

Приєм «Географічний практикум»

Практична робота №4 (продовження). Позначення на контурній карті озер, лиманів, водосховищ.

Приєм «Географічна лабораторія»

Завдання 1. Встановіть співвідношення між озерами та їх походженням:

Назва озера	Походження
1. Нечимне	А. заплавне
2. Світязь	Б. карстове
3. Круглик	В. льодовикове
4. Красне	Г. вулканічне
5. Липовецьке	Д. лиманне

Приєм «Географічний чемпіонат»

- Найбільше прісне озеро України ... *(Ялуг).*
- Наймальовничіше озеро Карпат ... *(Синевир).*
- Найглибше природне озеро України ... *(Світязь).*
- Найбільше гірське озеро в Україні ... *(Синевир).*
- Найвище гірське озеро України ... *(Бребенескул).*
- Найбільша група озер в Україні *(Шацька).*
- Найбільше солоне лиманне озеро України ... *(Сасик).*
- Найбільший лиман ... *(Дністровський).*

Приєм «Міркуємо разом»

- Яка наука займається вивченням озер? *(Лімнологія)*
- Яке озеро називають «українським Байкалом»? *(Світязь)*
- Яке озеро називають «гнилим морем»? *(Сиваш)*
- Яка велика група озер знаходиться на Волині? *(Шацькі)*
- Яке озеро знаходиться на узбережжі Чорного моря в Одеській області? *(Ялуг)*

V. Домашнє завдання: вивчити параграф відповідно до теми.

Урок №3

Тема. Підземні води. Основні артезіанські басейни України. Болота їх типи і поширення. Причини заболочення.

Мета: сформувати в учнів знання про основні артезіанські басейни України, їх розташування; вивчити закономірності поширення боліт різних типів у межах території України; продовжувати формувати навички роботи з географічними картами та різними джерелами географічної інформації; сприяти формуванню в учнів критичного мислення

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: фізична карта України, карта поверхневих вод України, кліматична карта, атлас, підручник, конструктор уроку.

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань і вмінь учнів

Приєм «Інтелектуальна розминка»

- Назвіть, які за походженням бувають озерні улоговини?
- Назвіть приклади озер з різним походженням озерних улоговин.
- Укажіть, які райони України мають найбільше озер. Поясніть, чому ці райони України багаті на озера.
- Назвіть та покажіть на карті найбільші озера.
- Назвіть та покажіть на карті найбільші водосховища.

III. Мотивація навчальної і пізнавальної діяльності

Учитель. Води, що містяться у верхній частині земної кори (до глибини 12–16 км) називаються підземними. На уроці ми маємо з'ясувати наскільки країна забезпечена підземними водами.

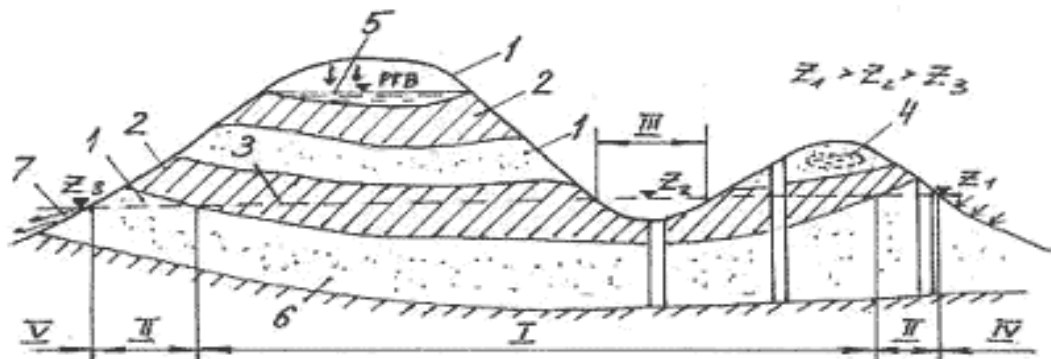
IV. Вивчення нового матеріалу

Підземні води є важливою складовою водних ресурсів України. Такий тип води вивчає наука гідрологія. *Підземні води* – це води, що містяться в порожнинах, тріщинах, порах гірських порід у верхніх шарах земної кори. Вона утворюється від просочування вод атмосферних опадів. *Пригадайте, як утворюються підземні води та які існують їх види залежно від глибини залягання.*

Залягання і поширення підземних вод пов'язане з геологічною будовою території.

Схема залягання підземних вод

1 - водопроникні породи; 2 - водотривкі породи; 3 - лінія статичного рівня води; 4 - верховодка; 5 - ґрунтові води; 6 –артезіанські води; 7 - гірські джерельні води;

I - область напірних артезіанських вод; II - область безнапірних артезіанських вод; III - область фонтануючих свердловин; IV- область живлення артезіанських вод; V - область розвантаження артезіанських вод

Ґрунтові води залягають над першим від поверхні постійним водоносним горизонтом. У територіальному розподілі ґрунтових вод спостерігається зональність:

- Зона мішаних лісів – глибина залягання 3-4 м;
- Лісостепова зона – глибина залягання 6-15 м;
- Степова зона – глибина залягання 10-20 м.

Найціннішими є **артезіанські води**. Вони залягають глибше: між двома водотривкими пластами (на глибині 175-800 м). На території України знаходиться кілька великих артезіанських басейнів: Дніпровська-Донецький (49 % запасів підземних вод), прісні води якого залягають у мезозойських і кайнозойських породах до глибини 400м ; розкинувся в межах Дніпровсько – Донецької западини; шар прісних вод досягає потужності 350-500 м і вони використовуються для водопостачання Чернігівської, Сумської, Харківської, Полтавської, Київської областей і м. Києва; Волино-Подільський, водоносні горизонти якого виявлено у породах від палеозойських до кайнозойських; глибина залягання 600-800 м; охоплює всю західну частину України, крім Карпат. Причорноморський з основними водоносними горизонтами в неогенових породах; глибина залягання 200 м; використовуються для водопостачання Одеської, Миколаївської, Херсонської, Запорізької областей і Криму

Мінеральні води. Оскільки підземні води є найбільш чистими, їх господарське значення весь час зростає. Велику оздоровчу роль відіграють підземні мінеральні води.

Які вам відомі курорти в Україні, що славляться своїми мінеральними джерелами? Чи є мінеральні води в нашій місцевості?

Термальні води. В районах вулканогенної діяльності, а це в Україні район Вулканічного хребта Карпат є термальні води. Вони мають температуру + 30⁰ С.

Пригадайте, чим відрізняються поняття «болото» та «заболочена місцевість». Близько 2% території України займають болота. Болото містить лише 5-10% сухої речовини (торфу), все решта – вода. Більше всього боліт на

Поліссі, де вони охоплюють близько 9% площі. 10% боліт охороняється. Які існують типи боліт за їх положенням над рівнем моря та характером живлення?

На Поліссі позміщуються верхові болота, які лежать високо на вододілах та живляться атмосферними опадами. У центрі та півдні країни боліт мало. Лише в долинах річок та берегах озер трапляються низинні болота, які одержують воду з підземних джерел. Поміркуйте, яке значення боліт у природі? Визначте позитивне та негативне значення боліт у господарській діяльності людини. Як змінилося ставлення людини до боліт останнім часом? Раніше болота вважали “хворобливими лишаями” на поверхні планети, які випадали з господарського освоєння. Однак було з’ясовано, що вони грають роль губки, що вбирає надлишок води, і віддає її, коли води бракує. Болота – поклади прісної води, що живлять річки та струмки. Це природний фільтр, що очищує воду. Крім торфу болота – ще й джерело цінних лікарських рослин і ягід. Тому зараз слід повернути від тотального осушення боліт до їх охорони, до створення болотних заказників та заповідників. Евристична бесіда, робота з фізичною картою України.

5. Прийом «Географічна лабораторія».

Завдання: за різними джерелами географічної інформації дослідити, чим відрізняються низинні, верхові та перехідні болота. Результати занести до таблиці.

Тип болота	Особливості розміщення	Особливості мінерального складу	Особливості живлення
низинне			
верхове			
перехідне			

Прийом «Проблемне питання»

Після проведення дослідження визначити значення боліт для природних комплексів, адже вони несуть велику небезпеку відповідь на питання

- Спробуйте пояснити значення боліт для природних комплексів

Учитель. У межах України найбільше боліт на Поліссі, у долинах степових річок та Карпатах. Вони займають до 4 % території України.

V. Закріплення вивченого матеріалу

Приєм «Інтелектуальна розминка»

- Вкажіть, до яких наслідків призведе інтенсивне осушення боліт?
- Поміркуйте, чи можна шкідливі відходи господарської діяльності людини скидати під землю на значні глибини?

VI. Підсумки уроку

Приєм «Мене вразило»

Учні називають факти, пов'язані з темою уроку, які їх найбільше вразили.

VII. Домашнє завдання

Урок №4

Тема. Водний баланс і водні ресурси України, шляхи їх раціонального використання і охорони.

Мета: сформувати в учнів знання про показники водних ресурсів і водного балансу України; дати оцінку водозабезпеченості території України та її окремих регіонів; зробити висновки про водозабезпеченість території України; сприяти розвитку навичок мислення високого рівня; сприяти формуванню екологічного мислення.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: фізична карта України, карта поверхневих вод України, кліматична карта, атлас, підручник

Хід уроку

I. Організаційний момент

II. Актуалізація опорних знань і вмінь учнів

Метод «Незакінчене речення»

- Перевищення рівня висоти річки над гирлом (падіння)
- Відношення падіння річки до її довжини (*похил*).
- Кількість води, що протікає в річищі за певний період часу (*річковий стік*).
- Об'єм води, який протікає за певний час через поперечний переріз річки (*витрата води*).
- Процес руйнування, перенесення та відкладання гірських порід річкою (*річкова ерозія*).
- Поверхня, на рівні якої водний потік втрачає свою живу силу і нижче якого він не може поглиблювати своє ложе (*базис ерозії*).
- Співвідношення прибутку води, витрат, нагромадження за певний час (*водний баланс*).
- Підземна вода земної поверхні першого водоносного горизонту (*грунтова вода*).
- Глибинна пластова вода, яка обмежена водотривкими пластами та перебуває під гідростатичним тиском (*артезіанська вода*).
- Тип безнапірних підземних вод, що заглягають найближче до земної поверхні (*верховодка*).

III. Мотивація навчальної і пізнавальної діяльності

Учитель. Поверхневі, підземні та морські води, які становлять водні ресурси України, все це — національне багатство. Вони постійно відновлюються,

змінюються упродовж певного часу та в просторі. Спробуємо охарактеризувати забезпеченість України водними ресурсами

IV. Вивчення нового матеріалу

Водний баланс – кількісне співвідношення прибутку, витрат та накопичення води за певний час для певної території чи водного об'єкта. Прибуток відбувається за рахунок атмосферних опадів, надходження поверхневих та підземних вод, витрати – випаровування, поверхневого та підземного стоку. Водні ресурси України формуються з місцевого стоку річок на своїй території, а також стоку, що надходить з суміжних територій по Дунаю, Дніпру і його притоках, Сіверському Дінцю. Річки України живляться переважно атмосферними опадами, частка підземних вод в їх живленні становить 10— 20 %. У середньому на території України випадає 609 мм опадів. З них лише 83мм перетворюються на річковий стік. Решта вологи випаровується. За розрахунками гідрологів, у середній за водністю рік ресурси місцевого стоку України становлять 50 км³. Із суміжних з нею територій надходить 159 км³ води. Тому загальні її ресурси оцінюються в 209 км³. Основна кількість водних ресурсів поверхневих вод припадає на басейн Дніпра — 53,5 км³ в середній за водністю рік. Особливістю формування водних ресурсів України є те, що притік води із суміжних з нею територій набагато більший за місцевий стік. Так, по Кілійському рукаву Дунаю надходить 123 км³ води. Отже, Україна має значні сумарні водні ресурси. Але більша частина їх не може бути використана. Тому основними є місцеві водні ресурси!. За їх запасами на одного жителя Україна є однією з найбільш забезпечених країн. Запаси водних ресурсів також змінюються рік у рік, нерівномірно розподіляються по території України. Найбільші вони на заході, найменші — в південних районах Донецької, Запорізької, Херсонської, Одеської областей. Це потребує раціонального використання водних ресурсів, їх охорони від забруднення.

Запаси прісних вод в Україні становлять близько 1 тис. м³ на люду (при нормі понад 1,5 м³/люд.) Україна є водонезабезпеченою.

Україна має значні запаси різноманітних мінеральних вод. Найбагатші на них – Українські Карпати. У Закарпатській області поширені вуглекислі води: Поляна Квасова, Свалява, Лужанська. У Передкарпатті, у Львівській області, функціонують всесвітньо відомі курорти в м. Трускавець і смт Моршин, де широко використовуються води типу Нафтуса.

На Українському щиті поширені цінні лікувальні радонові мінеральні води. Їх використовують на курортах м. Хмільника вінницької області, міст білої Церкви та Миронівки Київської області, у Приазов'ї. Миргородський курорт, що на Полтавщині, базується на мінеральній воді Миргородській. Різноманітні за складом є мінеральні води Криму, зокрема в містах Євпаторії, Феодосії, Саках.

V. Закріплення вивченого матеріалу

Дати відповіді на запитання:

Як використовують мінеральні води?

З чого складаються водні ресурси?

Що таке водний баланс? З чого він складається в Україні?

Зробити загальний висновок про особливості розташування водних об'єктів по території України та стан забезпеченості водними ресурсами різних її частин.

Знайди відповідність.

1	Регіна	А	Полтавська область
2	Миргородська	Б	Закарпатська область
3	Моршинська	В	Одеська область
4	Поляна Квасова	Г	Львівська область
5	Куяльник	Д	Вінницька область

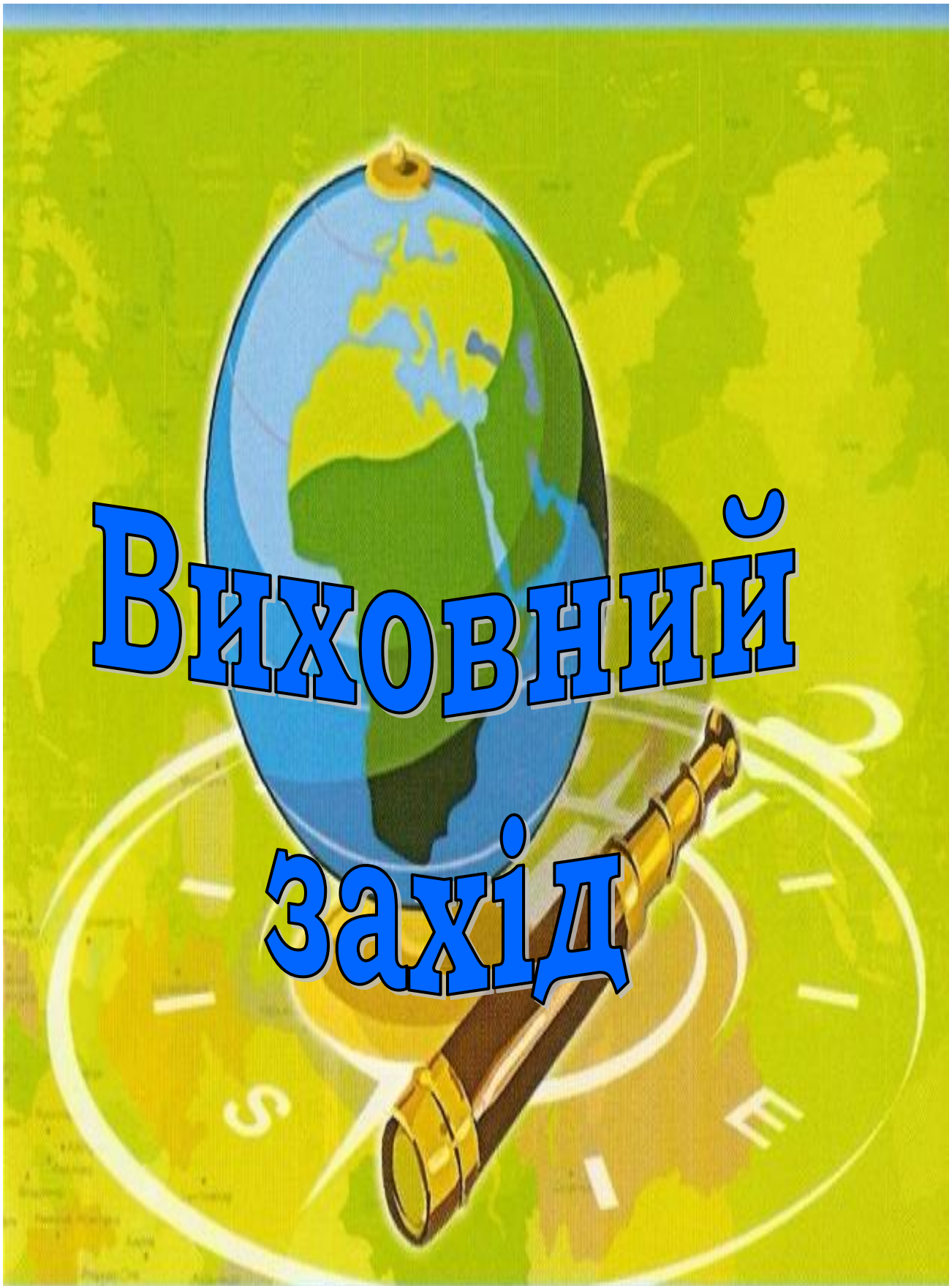
VI. Підсумки уроку

Приєм «Роблю висновки»

Учні роблять висновок про водозабезпеченість території України

VII. Домашнє завдання

Повторити тему «Водні ресурси» та підготувати міні проект «Від екології водних артерій Землі до екології душі»

УСНИЙ ЖУРНАЛ

«Перлина Таврійського краю - Нова Каховка»

Мета:

- познайомити присутніх з історією будівництва рідного міста;
- розкрити сутність і значення символіки Нової Каховки (Прапора, Герба);
- повідомити історію створення дитячої країни – Ліцею, невід’ємної часточки рідного міста;
- познайомити з символікою ліцею, яка є для ліцеїстів справжньою святиною;
- показати, що місто, ліцей, новокаховчани, ліцеїсти – одне нерозривне ціле, якому не байдужа доля нашої домівки – маленької Батьківщини кожного;
- виховувати почуття небайдужості до екологічних проблем рідного краю.

Сторінка 1. Будівництво міста Нової Каховки

Демонстрація фрагменту фільму про Нову Каховку. Розповідь про зародження міста.

Сторінка 2. Створення символіки міста

Кожне місто береже свою історію, цінує традиції, створенні пращурами. Герб та Прапор нашої Нової Каховки є її серцем, душею, ядром усього існування.

Сторінка 3 НКТЕЛ

1 грудня 2000 року народився ще один маленький світ, який живе у серці кожного із нас. Народився наш ліцей. До цього часу тут посміхаються діти, але вже дорослі, серйозні. Цей дім береже радість, щирість та по-дитячому справжню доброту.

Сторінка 4 Символіка ліцею

Місто, ліцей, новокаховчани, ліцеїсти – одне нерозривне ціле, якому не байдужа доля нашої домівки – маленької Батьківщини кожного.

Сторінка 5 Екологічний проект

Ми ненебайдужі до екологічних проблем рідного краю.

Сторінка 1. Будівництво міста Нової Каховки

*Я люблю Нову Каховку
Люблю Дніпро велику річку мого народу
Чисте ласкаве повітря ясне небо
І широту у всьому
І стриманість у пейзажі і великій спокій
І ніде мені не хотілося так жити як тут
На чудесному рідному березі
Ніде й ніколи я не приймався так Любов'ю до
людей як тут*

Такими словами висловив свої почуття до нашого міста видатний український письменник та кінорежисер Олександр Петрович Довженко.

Тож запрошуємо вас до знайомства з Новою Каховкою яка за свою коротку піввікову історію стала справжньою перлиною півдня України

А починалося усе не такому вже далекому за історичними мірками 1951 році на місці села Ключового тисячі будівельників які з'їхались з усіх куточків колишнього Радянського Союзу розпочали зведення унікальної гідросторуди та будівництва молодого міста. Першочерговим завданням цього грандіозного будівництва було створення системи штучного зрошення на півдні України, а також отримання дешевої електроенергії. Вже у 1955 році гідросторуди були готові до експлуатації тимчасове русло було перекрито котлован заповнили водами Дніпра. У цьому ж році було ж пущено перший агрегат електростанції друга Дніпровська ГЕС дала струм разом з греблею зростали квартали молодого міста самого початку місто Нова Каховка. Будувалася як цілісний архітектурний комплекс та поступово перетворювалася на справжнє місто сад, яке в Україні по праву називають Дніпровською перлиною.

Спорудження Каховської ГЕС та міста дало потужний поштовх для розвитку економіки регіону та докорінно змінило економічну та екологічну ситуацію на Херсонщині. Навколо гідроелектростанції швидко формувалась промислова та соціальна інфраструктура міста. Було збудовано Електромашинобудівний завод, комбінат будівельних металоконструкцій, м'ясокомбінат, завод

електротехнічних конструкцій утворено трест Кахов сільбут зусиллями якого було побудоване житло, школи, дитсадки, поліклініки, а також промислові об'єкти

У 70-ті роки починає діяти приладобудівний завод Сокіл поряд з яким швидко зростає новий мікрорайон сучасного типу.

Будівники Нової Каховки докладали багато зусиль для того щоб місто побудоване на піщаному березі Дніпра стало зеленим і затишним. І сьогодні мешканці та гості Нової Каховки захоплюють мальовничі парки сквери оригінальні фонтани штучні ставки та дивовижні квітучі клумби.

Сторінка 2. Створення символіки міста

Кожне місто береже свою історію, цінує традиції, створенні пращурами. Герб нашої Нової Каховки є її серцем, душою, ядром усього існування. Тож до вашої уваги танець – представлення прапора міста Нової Каховки.

Прапор міста, затверджений рішенням Новокаховської міської ради від 12 жовтня 2010 року №1705 «Про затвердження зображення Прапора міста Нової Каховки, опису Прапора та положення про Прапор». Прапор міста Нової Каховки п - прямокутне полотнище з співвідношенням ширини та довжини 2:3. Дві рівновеликі горизонтальні смуги: жовта та блакитна, розділені хвилястою лінією. По центру полотна розміщений офіційний Герб міста. Прапор включає в себе два значення: смислове та кольорове. Верхня смуга Прапора має жовтий колір, що є одним з кольорів Державного Українського Прапора, і символізує собою золоту пшеницю українських полів. Але основне значення цього кольору на прапорі полягає у тому, що місто стоїть на Олешківських пісках, які є були несприятливими для життя людини, тому що нагадували умови пустелі. Завдяки першобудівникам нового міста, води Дніпра перетворили цей піщаний край в зелений оазис. Місту неофіційно дали другу назву - «Перлина Таврійського краю».

Нижня блакитна смуга прапора символізує річку Дніпро, силу хвиль, які яскраво підкреслюють результат спільної праці людей більше ста національностей – велична гідроелектростанція. Це -початок зародження міста.

Блакитний колір нижньої частини символізує струмки, які ніби то омивають місто кришталевими водами придніпровських джерел. У свій час саме вони дали назву села Ключове, на місці якого в середині ХХ століття й було збудоване місто Нова Каховка. Біле проміння на нижній частині прапора налічують одинадцять населених пунктів, розміщених на території Новокаховської міської ради, й символізують собою проміння світла, невинності та чистоти помислів жителів. Ці проміння омивають води Дніпра та дають віру на здійснення світлих мрій, дарять надію на щасливе майбутнє. Автор прапора міста Ракицький Максим Васильович переможець конкурсу на створення проекту зображення прапора міста Нової Каховки.

Герб заснований у 1950р. у зв'язку з будівництвом Каховської ГЕС. Герб радянського періоду. Затверджений 26 червня 1968р рішенням №206 виконавчого комітету міської ради.

Щит перетятий червоним і лазуровим. У верхній частині – золоті будьонівка із шаблею, які символізують героїчне минуле нашої місцевості. Нижня – стилізоване зображення гідроелектростанції у вигляді срібного нитяного пояса і семи срібних нитяних стовпів. На них знаходиться половина золотої шестірні з золотим же гроном винограду. Під стовпами – два срібних хвилястих нитяних пояси.

Автор Равич Юрій Вікторович

Сторінка 3. НКТЕЛ

1 грудня 2000 року народився ще один маленький світ, який живе у серці кожного із нас. Народився наш ліцей. До цього часу тут посміхаються діти, але вже дорослі, серйозні. Цей дім береже радість, щирість та по-дитячому справжню доброту.

Кирпичик за кирпичиком,

Улыбка за улыбкою -

И дружба есть в наличии

И все с первой попытки.

Архитектор. (Выходит на сцену. Он рисует, чертит)

Стенка, стенка и окошко,

И сантехники немножко,

И электрики, электрики побольше.

А еще добавим крышу

Получился дом с карнизом, получился, получился дом повыше...

Ну, проект готов. Теперь и каменщикам показать не стыдно.

Звучит марш. Выходят каменщики.

1 стр. Пусть злодеи строят козни,

2 стр. Пусть красотки строят глазки,

3 стр. Пусть начальство строит планы. Не строители они.

1стр. А строители серьезные - мастера кирпичной кладки

2 стр. Вот кто в мире самый главный

3 стр. Но как словно бы в тени.

(Идет строительство дома. Танец)

1 стр. Ну нужно и отдохнуть

Звучит музыка, под нее звучат стихи. Ребята все показывают.

Голос. Под куполом неба кружится

на кране своем крановщица.

Кран работает красиво: майна-вира, майна- вира

Плиты ставит горделиво-

Это стены для квартиры.

Стропальщик цепляет смело

Груз с цементом для укладки-

Каждому найдется дело

На строительной площадке...(заканчивают строительство дома)

Выходит сантехник, тянет трубу.

Сантехник. Ну, вроде проложил сантехнику, все состыковал строго по проекту, теперь самое важное - воду пустить. Вода ведь очень капризна, но я

с ней лажу, понимаю ... если в трубе слышу , Чх чх, чх - через час вода пойдет, если пчх пчх то через полчаса. А здесь.(прислушивается) гур, гур....сейчас вода будет.

Все. ура...

Облицовщицы. (работают и поют)

Мы здесь все зашпаклюем,

Стыки все, быстро, быстро

А потом облицуем

Плиткой всё нежно , нежно

А обои поклеим-

Значит вот все готово

Появляется электрик.

Да будет свет! - скажет электрик.

Соединит все провода.

И засияют окна светом

И жизнь продолжится тогда.

Выходят все строители...

Здесь днем и ночью строили

И вкладывали душу.

И для детей построили

Лицей наш- самый лучший

Сторінка 4 Символіка ліцею

Герб ліцею

Фронтон аристотелівського лікеону

Синій та білий з лицейського прапора

Жовтий з прапора України, Нової Каховки

П'ять сходинок – базові дисципліни

П'ять колон – чотири класи ліцею і вища освіта

У сумі десять – досконалість, гармонія

Прапор

Білий колір – моральна чистота і вірність Кодексу честі учня НКТЕЛ

Синій – універсальність ліцеїста, його здатність до розв’язання будь-яких життєвих проблем.

Емблема

Форма кола – символ толерантності та доброзичливості єдиної ліцейської родини, поєднання людей у стійку гармонійну цілісність.

Птахи у польоті – цілеспрямований шлях до успіху всупереч діянь стихії.

Автор: Малицька Марія - випускниця 2005року.

Сторінка 5 Екологічний проект

Тези виступу для захисту інтегрованого екопроекту” Вулицями рідного міста.”

. Свій проект ми присвячуємо перлині Таврійського краю – рідній Новій Каховці	Сл.1
. Нами отриманий сигнал про небезпеку: потерпає від сміття територія міста; негативний антропогенний вплив; гинуть тварини, зникають птахи; збільшується забруднення ксенобіонтами.	Сл.2
. Для з’ясування питань всі працюємо в інтегрованому екопроекті ” Вулицями рідного міста.” Ми сформувавши дослідницький загін, об’єднались у групи, визначили прблему, опрацювали літературу, інтернет - ресурси, здійснили екскурсію, підвели підсумки і підготували звіт – презентацію.	Сл.3
Актуальність: <i>нашому місту – 60!</i> ” За цей час виникли проблеми : <ul style="list-style-type: none">✓ в економічному плані – зменшення кількості робочих місць, зниження продуктів виробництва;✓ у соціальному – зниження чисельності населення: 74000 чол. – 80-ті роки, 52000 – сьогодні. Цих проблем нам не розв’язати. А от проблема руйнації природного середовища стосується кожного мешканця планети, нашої країни, нашого міста: <ul style="list-style-type: none">➤ Забруднення прибудинкових територій, вулиць міста, паркових зон; пляжів;➤ Забруднення побутовими відходами лісових масивів, несанкціоновані смітники;➤ Через необережне поводження з вогнем – масове знищення лісових насаджень;	сл.4

<p>➤ Низький рівень екологічної культури жителів міста. В умовах екологічної кризи просто не можливо не звернути увагу на проблеми екологічного характеру</p>	
<p><u>Мета проекту:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ дослідити антропогенний вплив на природу міста і забруднення вулиць; ❖ сприяти формуванню небайдужого ставлення до природи та екологічних проблем населення міста, світогляду учнів; ❖ прищеплювати інтерес до навчальних та наукових досліджень; ❖ формувати вміння приймати рішення та активно діяти для збереження довкілля; ❖ виховувати любов до природи; ❖ залучати громадськість до практичної діяльності з розв'язання проблем навколишнього середовища. <p><u>План створення проекту:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Екскурсія до краєзнавчого музею міста Нова Каховка. Збір інформації про історію створення міста, його назву. 2. Виявлення впливу на природу будівництва Каховської ГЕС. 3. Екскурсія вулицями міста з метою дослідження антропогенного впливу на природу і стан забруднення вулиць міста. 4. Анкетування, щодо виявлення екологічних проблем, які хвилюють учнівську молодь та жителів мікрорайонів(соціопитування) 5. Висновки. 	сл5
<p><u>. Ми відвідали музей, зібрали інформацію про:</u> - створення міста. Воно з'явилося 21.09.1950р. разом з наказом про будівництво Каховської ГЕС на місці с. Ключове. Офіційна назва з 28.02.1952 Нова Каховка</p>	Сл.6
<p><u>-будівництво ГЕС. В липні 1955 р. теія річки спрямована в нове русло.</u></p>	Сл.7.
<p>- <u>Вересень 1956 р.</u> шість енергоблоків Каховської ГЕС введені в експлуатацію. Середньорічне виробництво електроенергії 1420 млн. квт.-год. на рік. <u>Об'єм водосховища 18,2 млрд. м3</u></p>	Сл.8

Вірш учениці 11-А кл. Дукач Варвари (виконує Стуброва Ганна)

Нова Каховка – це найкраще місто,

Поля широкі, галасливі села.

Його природа щира та барвиста,

Легка Марія Василівна

Крізь місто протіка Дніпро веселий.
Та занедбав його ти, юний друже,
Засмічене стоїть усе довкілля.
Ти маєш виправлятися, ну ж бо!
Ми маємо прикласти всі зусилля!
Заплакала природа чистою росою,
Сумують вже давно пусті сади,
Деревам, квітникам нема спокою –
Нова Каховка зазнає біди.
Побережи її, вложи свою частинку,
Нехай заграє барвами безмежний парк.
Ти зупинись замислись на хвилинку,
Бо має бути навкруги усе не так.
Нова Каховка – це найкраще місто,
Плекай його, цінуй його завжди!
Воно твоє і має бути чистим,
Яке колір рідної дніпровської води!

<p>У ході дослідження виявлено:</p> <ul style="list-style-type: none">- 10 знівечених ялинок зі зрізаними верхівками;- 4 випадки викидання сміття біля урн, контейнерів для сміття;- Звалища смітників біля берегової зони Дніпра в міському парку;- підтверджені факти викидання недопалків тютюнових виробів. <p>Все це свідчить про низький рівень екологічної культури жителів нашого міста та байдужість до екологічних проблем.</p>	
<p>Зробивши дослідження проблеми ми дійшли висновку, що Потрібно:</p> <ul style="list-style-type: none">✘ Підвищувати рівень екологічної культури жителів міста✘ Збільшувати кількість зелених насаджень✘ Створити зелені патрулі✘ Здійснювати моніторингові дослідження екологічного стану вулиць міста. <p>Залучати до активної практичної діяльності.</p>	

Легка Марія Василівна

<p>Звернення до нащадків</p> <ul style="list-style-type: none">✘ Ми любимо наше місто, наш рідний ліцей. І хочемо, щоб вони збереглися і в ваших серцях як частини заповідних куточків.✘ Шануйте традиції що склалися: трудові десанти на території ліцею, прибирання міського парку, очищення джерел,✘ Економте енергію, воду, саджайте дерева, кущі, квіти. Привертайте увагу представників міської влади до екологічної ситуації.✘ Бережіть Землю, місто, ліцей, передавайте її у спадок майбутнім поколінням як і ми	
Учасники проекту.	

Новокаховський вальс

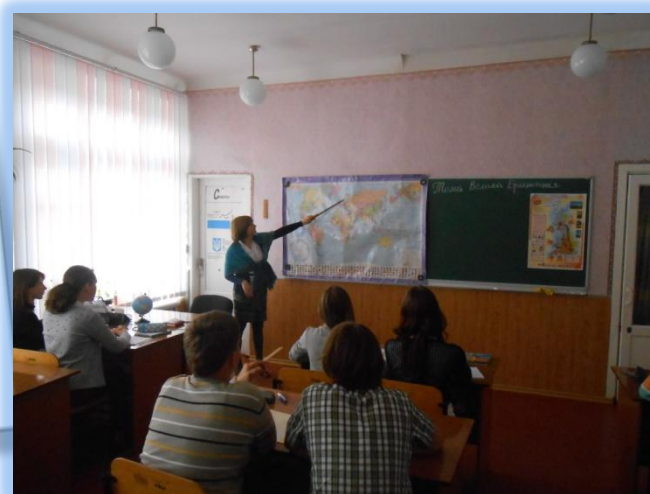

Урок у 8 класі.
Тема. Геологічна будова України

10 клас

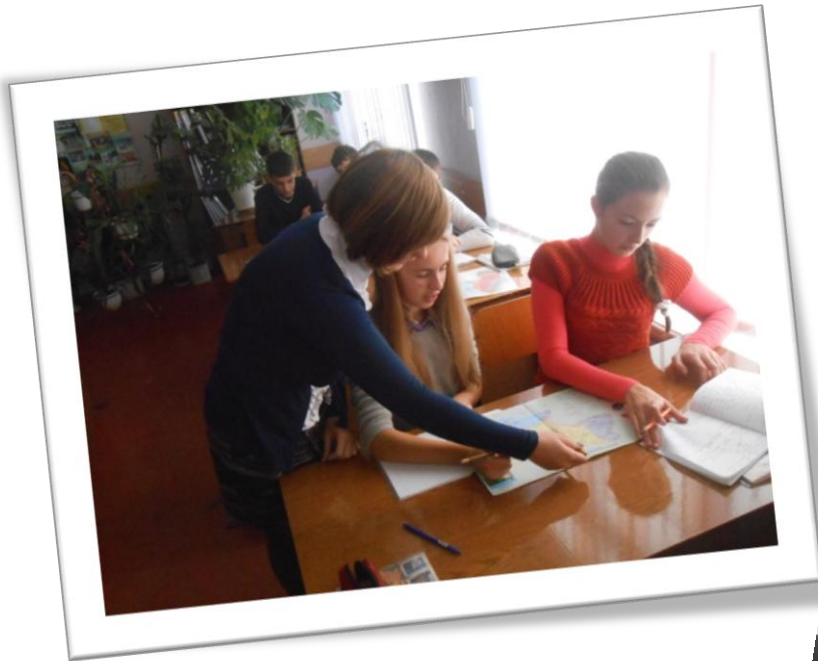
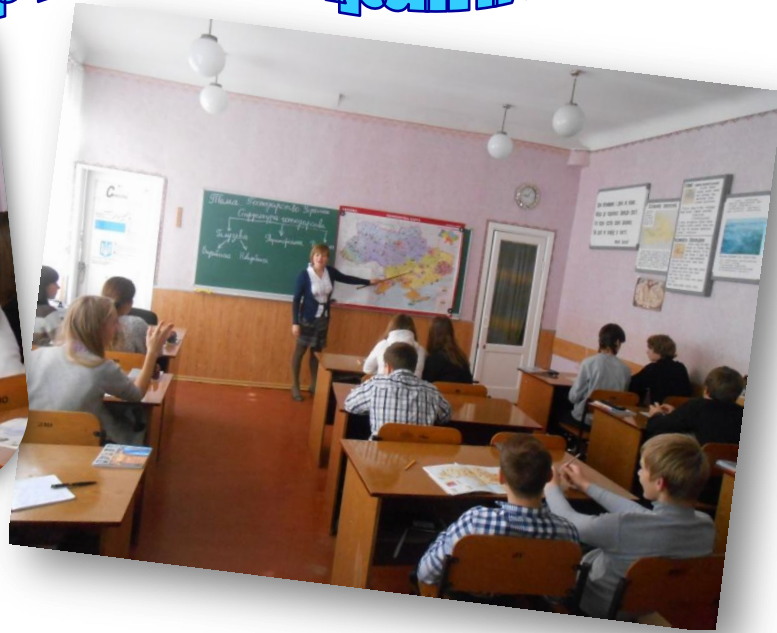
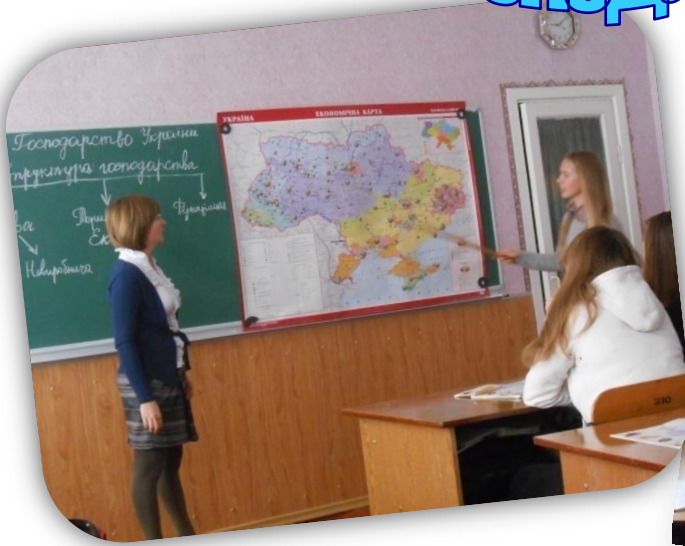
Тема. Велика Британія

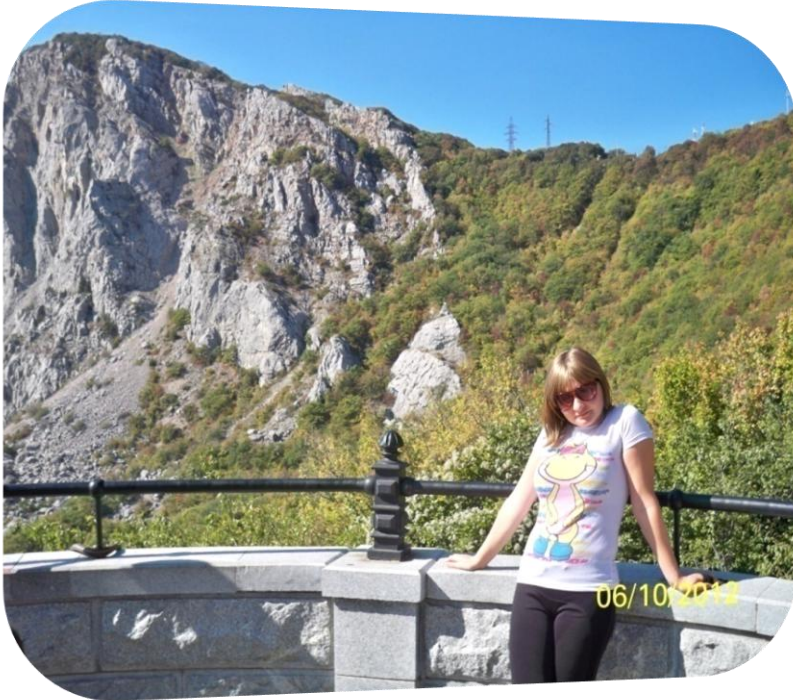

Легка Марія Василівна

9 КЛАС

Тема: Господарство України

Краще гір можуть бути лише гори

А ви вже відвідали каток? Якщо ні, то спробуйте, і, впевнені, - отримаєте масу задоволення

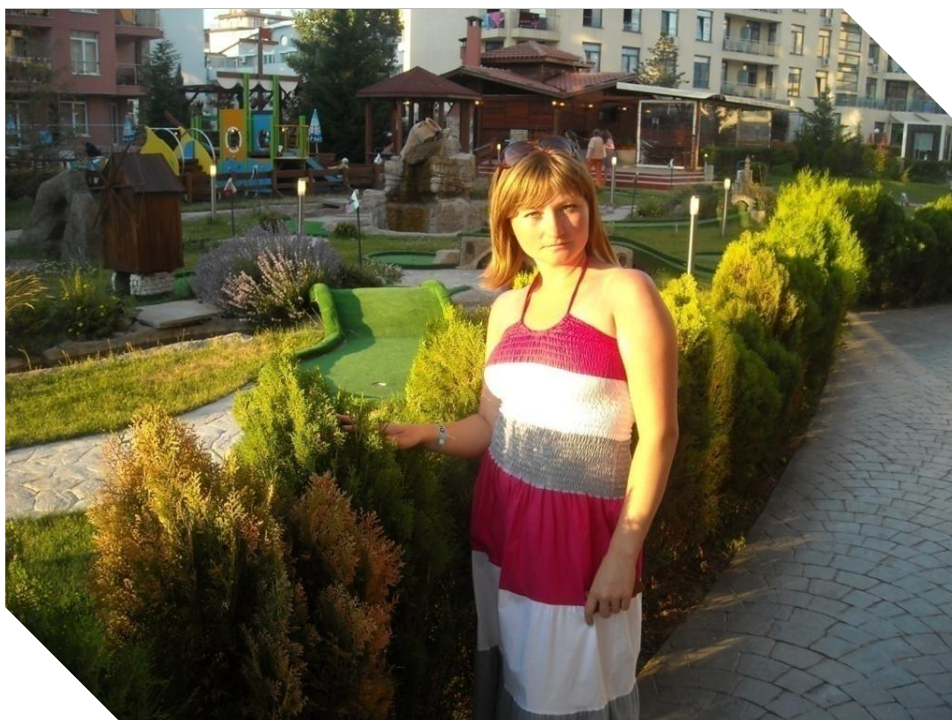

**Враження від чарівної краси
Дністеру
та екстриму від рафтингу –
неперевершені...**

**Познайомитися з географією, культурою іншої країни –
це унікальна можливість пізнати світ**

Болгарія м. Несебр

Легка Марія Василівна

Подорожі – це нові враження,
задоволення і збагачення душі від
спілкування з цікавими, творчими,
глибокими внутрішньо і чистими в
помислах людьми, можливість
чомусь повчитися.

**Тернопіль. Заліщики.
Всекраїнський семінар
«Відродження гімназій»**

Ну звичайно: як без спорту?

Адже це молодість, здоров'я, сили і тренування волі.

Ікс – фактор є у кожної людини.

**Ну і, звичайно, є заняття для душі,
улюблена справа. Для мене це – квілінг.**

Науково-методична робота

2012-2013 н.р

1. Короткостроковий проект: «Вулицями рідного міста» (дослідження екологічних проблем міста Нова Каховка).
2. Участь в обласних краєзнавчих читаннях «Роль топоніміки у дослідженні рідного краю»
3. Міський семінар вчителів географії
4. Участь у Всеукраїнському науково-практичному семінарі Асоціації «Відродження Гімназії України»

